

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 01.12.2020

Dokumentet är daterat: 01.12.2020

The document is dated: 01.12.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Buket Yüksel

Pvm / Datum / Date: 01.12.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 01.12.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Gasgrid Finland Oy
Keilaranta 19D
02150 Espoo

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ehdottamien siirtopalveluehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Gasgrid Finland Oy

Vireilletulo

23.10.2020

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Gasgrid Finland Oy:n noudatettavaksi tämän päätöksen liitteenä olevat siirtopalvelun ehdot ajalle 1.1.2021 – 31.12.2021.

Tämä päätös on voimassa määräajan 31.12.2021 asti.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Energiavirasto vahvisti päätöksellään (dnro 854/531/2019) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettavaksi siirtopalvelun ehdot ajalle 1.1.2020-31.12.2020. Gasgrid Finland Oy (jäljempänä myös Gasgrid Finland) toimitti 23.10.2020 Energiaviraston vahvistettavaksi päivitettyt siirtopalvelun ehdot, jotka olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021. Ennen vahvistettavana olevien ehtojen toimittamista Gasgrid Finland ja Energiavirasto ovat keskustelleet tarpeista päivittää olemassa olevia siirtopalvelun ehtoja. Pääosin esitetyt ehdot perustuvat vuonna 2020 sovellettuihin siirtopalvelun ehtoihin.

Julkinen kuuleminen

Energiavirasto järjesti Gasgrid Finlandin toimittamista siirtopalvelun ehdoista vuodelle 2021 julkisen kuulemisen 23.10. - 13.11.2020.

Asiasta saadut lausunnot

Määräaikaan mennessä Energiavirastolle toimitettiin yhteensä neljä lausuntoa. Kuulemisessa lausuiivat Hamina Energia Oy, Energiateollisuus Ry ja Mäntsälän Biovoima Oy. Nivos Energia Oy ja Nivos Verkot Oy toimittivat yhteisen lausunnon.

Kaikki lausunnon antaneet lausuivat, että Energiaviraston ei tule vahvistaa ehdotettuja siirtopalvelun ehtoja tällaisenaan, sillä lausunnon antajat eivät pidä perusteltuna, että siirtoverkonhaltija perii shipperiltä kapasiteettimaksua, kun se varaa kapasiteettia LNG:n ja biokaasun virtuaalisissa syöttöpisteissä, jotka sisältävät sekä siirtoverkkoon että jakeluverkkoihin liitetyt LNG:n ja biokaasun syöttöpisteet. Lausuntojen mukaan tämä heikentää erityisesti jakeluverkkoon liittyen LNG:n ja biokaasun kilpailukykyä.

Lisäksi Energiateollisuus ry esitti huolensa siirtopalvelun ehtojen aikataulun tiukuudesta ja ehtokokonaisuuksien sekavuudesta toimijoiden näkökulmasta.

Energiaviraston lausuntopyyntö päätösluonnoksesta

Energiavirasto varasi Gasgrid Finlandille mahdollisuuden antaa lausunto päätösluonnoksesta ennen vahvistuspäätöksen antamista. Energiavirasto lähetti lausuntopyynnön 1.12.2020.

Gasgrid Finland toimitti 1.12.2020 päivätyn lausunnon Energiaviraston lausuntopyynnöstä. Gasgrid Finland totesi, ettei ole lausuttavaa vahvistuspäätösluonnosta koskien. Lausunto on lopullinen.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

3) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

5) ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista kantaverkossa ja siirtoverkossa koskevat ehdot sekä menetelmät ylikuormituksesta perittävien maksujen määrittämiseksi ja menetelmät ylikuormituksen hallinnasta saatujen tulojen käyttämiseksi.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 3 momentin mukaan muut 1 momentissa tarkoitetut päätökset kuin kohdissa 1 ja 2 tarkoitetut ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräjän.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 12 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

1) maakaasumarkkinolaisissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;

2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;

3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

Maakaasumarkkinalain 13 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Maakaasumarkkinalain 21 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan maakaasun toimittaja voi sopia verkkoonpääsyn edellyttämistä verkkopalveluista sen verkonhaltijan kanssa, jonka maakaasuverkkoon hän toimittaa maakaasua tai joka siirtää tai jakelee hänen maakaasuaan.

Verkonhaltijan on osaltaan järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä saa asianomaiset siirto- ja jakelusopimukset tekemällä ja niihin liittyvät maksut suorittamalla oikeuden käyttää koko maakaasujärjestelmää.

Maakaasumarkkinalain 22 §:n 1 momentin mukaan siirtoverkonhaltijan on asetettava siirtomaksu kullekin siirtoverkossaan sijaitsevalle syöttö- ja ottojärjestelmän syöttö- ja ottopisteelle.

Maakaasumarkkinalain 22 §:n 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltijan on asetettava jakelumaksu kullekin jakeluverkkonsa ottopisteelle ja kullekin jakeluverkkonsa kaasuntuotantolaitoksesta tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta kaasua syöttävälle syöttöpisteelle.

Maakaasumarkkinalain 100 §:n mukaan sen estämättä, mitä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:ssä säädetään Energiaviraston vahvistamista ehdoista ja menetelmistä, Energiavirasto vahvistaa maakaasujärjestelmän ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtomaksut ja muut ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuosiksi 2020 ja 2021 ennen niiden käyttöönottamista.

Energiaviraston on ennen vahvistuspäätöksen antamista neuvoteltava ehdoista maakaasujärjestelmän siirtoverkonhaltijoiden kanssa ja kuultava maakaasualan yrityksiä, loppukäyttäjiä ja muita asiaan liittyviä sidosryhmiä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (jäljempänä maakaasuverkkoasetus)

Maakaasuverkkoasetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on:

- a) varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkonkäyttäjille;

Lainsäädännön esityöt

Hallituksen esitys eduskunnalle maakaasumarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (50/2017 vp)

Maakaasumarkkinalain 13 §:ää koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 50/2017) mukaan pykälässä säädettäisiin verkkopalveluiden tarjonnan yleisistä periaatteista. Säännös olisi yhdenmukainen voimassa olevan maakaasumarkkinalain soveltamiskäytännön periaatteiden ja maakaasumarkkinadirektiivin vaatimusten kanssa. Säännöksen mukaan verkonhaltijan olisi tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saisi olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja tai rajauksia.

Verkkopalveluiden tarjonnan tulisi tapahtua verkon käyttäjille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Se merkitsee, että tietty palvelu olisi tarjottava samoilla, yhtenäisillä ehdoilla kaikille verkon käyttäjille. Palvelun ehdot eivät esimerkiksi riippuisi siitä, kenen maakaasua verkossa siirretään. Maakaasun ostajan palvelu ei saisi liioin muuttua perusteetta tilanteissa, jossa maakaasun toimittaja vaihtuu. Verkkopalveluiden ehdot voisivat kuitenkin vaihdella palvelujen käytön suhteen erikokoisten tai -tyyppisten verkon käyttäjien välillä. Myös lainsäädännön verkonhaltijoille asettamat vaatimukset voivat edellyttää tai oikeuttaa erilaiseen palveluun eri verkonkäyttäjryhmien osalta. Saman verkonkäyttäjryhmän sisällä tulisi kuitenkin soveltaa yhtäläisiä ehtoja ja palveluperiaatteita.

Yleisistä myyntiehdoista ja palveluperiaatteista voisi poiketa vain erityisissä tapauksissa. Esimerkiksi verkon käyttäjä voisi edellyttää tavanomaisesta poikkeavaa palvelua, jonka ehtoja ei voi määrittellä yleisten ehtojen perusteella. Sitä vastoin verkonhaltijan kilpailutilanne viereisen verkonhaltijan kanssa, mikä on joissain tapauksissa mahdollinen, ei oikeuttaisi soveltamaan kilpailun kohteena olevaan verkon käyttäjään muista poikkeavia ehtoja ja palveluperiaatteita.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n sekä sähkömarkkinalain 56 §:n muuttamiseksi (290/2018 vp)

Maakaasumarkkinalain 100 §:ää koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 290/2018) mukaan maakaasun siirtoa koskevaa siirtymäsäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kansallisena sääntelyviranomaisena toimivalle Energiavirastolle säädettäisiin maakaasumarkkinoiden kilpailun avaamiseen liittyvä määräaikainen toimivalta vahvistaa maakaasujärjestelmän ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtomaksut ja muut ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuosiksi 2020 ja 2021. Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä maakaasun sisämarkkinadirektiivi, 41 artiklan 6 kohdan mukaan sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä riittävän ajoissa ennen niiden voimaantuloa rajat ylittäviin infrastruktuureihin pääsyä koskevat tariffit tai menetelmät niiden laskemiseksi ja muut niihin pääsyä koskevat ehdot ja edellytykset, mukaan lukien kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt. Esityksen tarkoituksena on tältä osin varmistaa, että maakaasualan yritykset ja loppukäyttäjät

voivat luottaa siihen, että rajat ylittävän siirtopalvelun siirtomaksut ja muut siirtopalvelun ehdot on asetettu puolueettomasti.

Ehdotuksen mukaan Energiavirastolla olisi määräaikainen toimivalta vahvistaa ulkomaanyhteyksien siirtomaksut ja muut ulkomaanyhteyksissä noudatettavat ehdot omasta aloitteestaan ilman, että siirtoverkonhaltijan tekemä ehdotus rajoittaisi viraston toimivaltaa mainittujen ehtojen määrittämisessä. Vahvistuspäätöksen ai-neellisoikeudellinen perusta määräytyisi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvon-nasta annetun lain 12 §:n mukaisesti. Kansallinen ja Euroopan unionin maakaasu-markkinalainsäädäntö sitoisivat siten Energiavirastoa sen antaessa vahvistuspää-töksensä. Siirtymäsäännös koskisi vuosiksi 2020 ja 2021 vahvistettavia ehtoja. Sen jälkeen palattaisiin kansallisen sääntelyjärjestelmän mukaiseen normaaliin menet-elyyn. Vahvistuspäätös olisi voimassa vuoden kerrallaan.

Hallituksen esitys eduskunnalle maakaasumarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (144/2018 vp)

Maakaasumarkkinalain 21 §:ää koskevassa hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 144/2018) mukaan nykyinen liittymispistehinnoittelua koskeva säännös ehdotetaan korvattavaksi säännöksellä verkkoonpääsyn järjestämisestä maakaasujärjestelmässä. Muutoksen tavoitteena on mahdollistaa unionin maakaasun sisämarkkinasääntelyn mukainen toimintamalli Suomen maakaasujärjestelmässä. Voimassa oleva liittymispistehinnoittelua koskeva 21 §:n säännös ei tun-nista siirtoverkossa toimivan maakaasun tukkumyyjän eli niin sanotun shipperin oikeutta tehdä siirtosopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa. Unionin lainsäädännön mukaisessa maakaasumarkkinamallissa maakaasun tukkumyyjät ovat kuitenkin keskeisiä verkon käyttäjiä. Lain 21 §:n säännöstä on tarpeen tarkentaa niiden verk-koonpääsoikeuden varmistamiseksi. Kilpailun lisääminen maakaasukaupassa edellyttää, että kaupan osapuolet pääsevät mahdollisimman helposti markkinapai-kalle, jonka maakaasuverkot kokonaisuutena muodostavat. Kun maakaasujärjes-telmä muodostuu useista, eri omistajien hallitsemista verkoista, verkkopalveluista sopiminen ja niiden erilaiset hinnoitteluperiaatteet voivat vaikeuttaa huomattavasti kaupankäyntiä. Sen vuoksi olisi tarpeen velvoittaa verkonhaltijoita noudattamaan tiettyjä, tässä pykälässä ehdotettuja yhteisiä periaatteita, jotka helpottavat verkon käyttäjien tarvitsemien verkkopalvelujen saantia koko maakaasujärjestelmän alu-eella. Maakaasujärjestelmällä tarkoitettaisiin säännöksessä Suomessa sijaitsevia maakaasujärjestelmiä ja yhdysputkia, jotka liittyvät tällaisen maakaasujärjestel-män muiden maiden maakaasujärjestelmiin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan verkonhaltijan olisi järjestettävä edellytyk-set sille, että loppukäyttäjä voisi sopia kaikista verkkopalveluistaan sen verkonhal-tijan kanssa, jonka maakaasuverkkoon loppukäyttäjä on liittynyt. Tämä niin sa-nottu yhden luukun periaate helpottaisi sellaisten palvelujen saantia, jotka vaatisi-ivat muutoin sopimuksia useamman verkonhaltijan kanssa. Loppukäyttäjällä olisi aina mahdollisuus hankkia kaikki verkkopalvelunsa siltä verkonhaltijalta, jonka verkkoon loppukäyttäjä on liittynyt. Loppukäyttäjä voisi siten toimia maakaasu-markkinoilla esimerkiksi maakaasun tukkuostajana.

Momentin 2 kohdan mukaan verkonhaltijan olisi järjestettävä edellytykset myös sille, että maakaasun toimittaja voisi sopia verkkoonpääsyn edellyttämistä

verkkopalveluista sen verkonhaltijan kanssa, jonka maakaasuverkkoon hän toimittaa maakaasua tai joka siirtää tai jakelee hänen maakaasuaan.

Pykälän 2 momentin mukaan verkonhaltijan olisi osaltaan järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä saa asianomaiset siirto- ja jakelusopimukset tekemällä ja niihin liittyvät maksut suorittamalla oikeuden käyttää koko maakaasujärjestelmää. Toisin sanoen verkon käyttäjä pääsisi käymään kauppaa periaatteessa kaikkien niiden kanssa, jotka ovat liittyneet kyseiseen maakaasujärjestelmään. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että verkonhaltijoiden olisi huolehdittava keskinäisin sopimuksin edellytyksistä tällaiselle palvelulle.

Säännös edellyttää verkonhaltijoiden yhteistyötä periaatteiltaan yhtenäisen, eri verkkoportaat yhdistävän sopimusjärjestelmän ja hierarkkisen hinnoittelukäytännön luomiseksi. Tariffirakenteet olisivat yhteensopivia ja muodostaisivat kokonaisuuden. Sen sijaan verkonhaltijoiden soveltamat hintatasot voisivat poiketa toisistaan, koska ne riippuvat verkkojen erilaisista kustannuksista. Kaikki maakaasumarkkinoiden osapuolet osallistuisivat siten pääsääntöisesti yhtenäisin perustein maakaasujärjestelmän ylläpitokustannuksiin eikä "vapaamatkustus" olisi mahdollista. Myös jakeluverkkoon liittyneitä verkon käyttäjiä koskisi oikeus käydä maakaasukauppaa koko maakaasujärjestelmän alueella sekä velvollisuus osallistua koko maakaasujärjestelmän kustannuksiin verkkopalveluiden maksuissa. Poikkeuksellisiin tarpeisiin ja tilanteisiin voisi verkonhaltijoilla olla kuitenkin erityispalveluja. Niiden hinta voisi määräytyä yleisperiaatteesta poikkeavalla tavalla.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Maakaasumarkkinalain 100 §:n mukaan sen estämättä, mitä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:ssä säädetään Energiaviraston vahvistamista ehdoista ja menetelmistä, Energiavirasto vahvistaa maakaasujärjestelmän ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuodeksi 2021 ennen niiden käyttöönottamista. Maakaasumarkkinalain 100 §:n esitöiden yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ulkomaanyhteyksissä noudatettavaan siirtopalvelun ehtoihin kuuluu kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävästään siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot sekä ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista siirtoverkossa koskevat ehdot ennen niiden käyttöönottamista.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n nojalla vahvistuspäätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Energiavirasto on toimivaltainen viranomaisen vahvistamaan siirtopalvelun ehdot valvontalain 10 §:n nojalla. Energiavirasto katsoo, että Gasgrid Finlandin ehdottamiin siirtopalvelun ehtoihin sisältyvät myös ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot, johon kuuluvat kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt. Energiavirasto toteaa, että ulkomaanyhteyksillä viitataan

Imatran syöttöpisteeseen, joka on Suomen maakaasujärjestelmän kolmannen maan rajayhteydessä sijaitseva syöttöpiste. Näin ollen, maakaasumarkkinalain 100 §:ää tulee noudattaa siltä osin, kun ne koskevat ulkomaanyhteyksissä noudatettavia siirtopalvelun ehtoja. Gasgrid Finlandin ehdottamiin siirtopalvelun ehtoihin sisältyy myös muitakin ehtoja kuin ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot. Koska 100 §:n nojalla vahvistettavat ehdot voidaan vahvistaa vuodeksi 2021, Energiavirasto katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että siirtopalvelun ehdot kokonaisuudessaan vahvistetaan määrääjäksi vuodeksi 2021.

Yleisesti ehdotetuista siirtopalvelun ehdoista

Gasgrid Finlandin ehdotus siirtopalvelun ehdoista vuodelle 2021 pohjautuu vuonna 2020 sovellettuihin siirtopalvelun ehtoihin, jotka Energiavirasto vahvisti 2.7.2019 sen hetkisen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Gasum Oy:n ehdotuksesta. Gasgrid Finland on ehdottanut muutamia muutoksia tällä hetkellä voimassa oleviin siirtopalvelun ehtoihin.

Vuoden 2021 vahvistettaviin siirtopalvelun ehtoihin on ehdotettu muutoksia siten, että siirtopalvelun ehdoista poistetaan nominaatioita ja määränjakoa koskevat kohdat (ml. määritelmät), sillä ne sisältyvät Energiaviraston myöhemmin vahvistamaan Sääntökäsikirjaan (päätöksen dnro 2868/534/2019). Päällekkäisyydet johduivat siitä, että valtioneuvoston asetus maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) ei ollut vielä astunut voimaan, kun Energiavirasto edellisen kerran vahvisti siirtopalvelun ehtoja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettavaksi valvontalain 10 §:n nojalla.

Gasgrid Finland ehdottaa täsmennystä kapasiteettioikeuksien siirtämistä koskeviin ehtoihin siten, että vastuu kapasiteettioikeuksien siirtoa koskevista ilmoituksista on kapasiteettioikeuden siirtävällä shipperillä riippumatta siitä, onko shipper valtuuttanut kolmannen osapuolen antamaan siirtoilmoituksia tämän puolesta. Lisäksi kapasiteettioikeuksia välittävälle ja jälkimarkkinakauppapaikkaa ylläpitävälle palveluntarjoajalle asetetaan vaatimus sopia tiedonvaihdosta Gasgrid Finlandin kanssa kuusi kuukautta ennen toiminnan käynnistämistä niin, että tiedonvaihto ehditään järjestää.

LNG:n syöttöpiste ja LNG:n virtuaalinen syöttöpiste otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana, joten Gasgrid Finland on ottanut huomioon ehdotuksessaan näitä syöttöpisteitä koskevat ehdot. Lisäyksiä on tullut määritelmiin ja kappaleeseen 3, joka käsittelee kapasiteetin varaamista kyseisissä pisteissä.

Ehdotuksen mukaan LNG:n virtuaalinen syöttöpiste tarkoittaa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun virtuaalista syöttöpistettä, jossa syötetään nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu kaupallisesti Suomen maakaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt LNG:n syöttöpisteet siten, että LNG:n syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Ehdotuksen LNG:n syöttöpisteellä tarkoitetaan fyysistä pistettä, jossa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettua maakaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

Siirtopalvelun ehtojen määritelmiin täsmennettiin myös biokaasun syöttöpisteen ja biokaasun virtuaalisen syöttöpisteen määritelmiä. Biokaasun syöttöpisteellä tarkoitetaan fyysistä pistettä, jossa jalostettua biokaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon. Biokaasun virtuaalisella syöttöpisteellä tarkoitetaan syöttöpistettä, jossa biokaasu syötetään kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt biokaasun syöttöpisteet siten, että biokaasun syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Tällä hetkellä voimassa olevien siirtopalvelun ehtojen määritelmien mukaan biokaasun syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa verkkoon syötettävän jalostetun biokaasun mittausjärjestelmä sijaitsee ja biokaasun virtuaalinen syöttöpiste tarkoittaa syöttöpistettä, johon kuuluvat kaikki biokaasun syöttöpisteet riippumatta siitä, mihin verkkoon ne ovat liittyneet. Shipper käyttää biokaasun virtuaalista syöttöpistettä kapasiteetin varaamiseen biokaasun syöttöpisteille.

Kapasiteetin varaaminen ja kapasiteettimaksu

Gasgrid Finland on lisännyt ehtoihin sen, että shipperin on varattava etukäteen kapasiteettia myös LNG:n virtuaaliseen syöttöpisteeseen, aiemman Imatran syöttöpisteen, ottovyöhykkeen ja biokaasun virtuaalisen syöttöpisteen lisäksi. Gasgrid Finland on määrittänyt kapasiteettimaksun maksuksi, jonka shipperin on maksettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kapasiteetista, jonka shipper on varannut Imatran syöttöpisteessä, ottovyöhykkeellä, LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä tai biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä.

Energiavirasto järjesti julkisen kuulemisen Gasgrid Finlandin ehdottamista siirtopalvelun ehdoista vuodelle 2021. Hamina Energia Oy toimitti lausunnon, jonka mukaan "siirtoverkonhaltija ei voi maakaasumarkkinalakiin perustuen asettaa siirtopalveluehdoissaan kapasiteetti- eli siirtomaksua yksinomaan samassa jakeluverkossa tapahtuvalle kaasun syötölle ja otolle (ns. saman ottovyöhykkeen sisällä). Esitetyillä ehdoilla on myös kilpailua vääristävä vaikutus, eivätkä ehdot ole tasa-puolisia tai syrjimättömiä ns. downstream markkinassa LNG:tä ja biokaasua koskien."

Nivos Energia Oy ja Nivos Verkot Oy lausuivat yhteisessä lausunnossaan, että "ehdotetut siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot yhdessä siirtoverkonhaltijan siirtohinnoittelun kanssa asettavat jakeluverkkoalueen virtuaaliset syöttöpisteet kilpailullisesti heikompaan asemaan siirtoverkkoalueen virtuaalisiin syöttöpisteisiin nähden tilanteessa, jossa kaasua myydään saman jakeluverkkoalueen sisällä sijaitsevalle kaasun käyttöpaikalle. Siirtoverkonhaltijan ehtojen ja siirtohinnoittelun voidaan näin ollen katsoa suoraan suosivan uusien virtuaalisten syöttöpisteiden kytkeytymistä siirtoverkkoon jakeluverkkoja alhaisempien kokonaissiirtokulujen vuoksi. Jakeluverkkoalueen virtuaalisille syöttöpisteille muodostuu suuremmat kokonaissiirtokulut kuin todellisuudessa olisi aiheuttamisperiaatteiden mukaista, koska siirtoverkon käytöstä aiheutuvia siirtokuluja ei ole huomioitu oikein siirtoverkonhaltijan laatimissa siirtopalveluehdoissa ja siirtohinnoittelussa."

Nivos Energia Oy ja Nivos Verkot Oy:n lausunnon mukaan yhtiöt "katsovat siirtoverkonhaltijan siirtopalveluehtojen ja siirtohinnoittelun olevan jakeluverkkoon

kytkeytyviä virtuaalisia syöttöpisteitä kohtaan syrjiviä ja kohtuuttomia, jonka takia Energiaviraston ei tule vahvistaa siirtoverkonhaltijan siirtopalveluehtoja. Energiaviraston tulee vaatia siirtoverkonhaltijaa korjaamaan siirtopalvelun ehtoja ja/tai siirtohinnoittelua maakaasunmarkkinalain (587/2017) pykälien 13 § ja 20 § toteutumiseksi sekä samalla ehtojen tulee olla linjassa kaasumarkkinoiden avautumisen tavoitteiden kanssa.”

Myös Mäntsälän Biovoima Oy lausui, että ”siirtoverkonhaltijan siirtopalveluehtojen ja siirtohinnoittelun olevan jakeluverkkoon kytkeytyviä virtuaalisia syöttöpisteitä kohtaan syrjiviä, perusteettomia ja kohtuuttomia, jonka takia Energiaviraston ei tule vahvistaa siirtopalveluehtoja. Yhtiö katsoo, että jakeluverkkoon liittyneiden ja siirtoverkkoon liittyneiden virtuaalisten syöttöpisteiden verkkopalveluiden myyntihintojen ja -ehtojen poikkeamiselle toisistaan on maakaasumarkkinalain 20 § mukainen erityinen syy ja yhtiö esittää, että jakeluverkon sisällä siirretyn kaasun osalta shipperiltä perittävät entry- ja exitkapasiteettimaksut tulee poistaa tai muuttaa vastaamaan siirtoverkkoon kohdistuvia todellisia kustannuksia.”

Energiateollisuus ry toi lausunnossaan esille ”epäkohdan siirtoverkkoon liitettyjen biokaasulaitosten asemasta verrattuna jakeluverkkoon syöttävien laitosten tai LNG-termiinalin kautta tuodun biokaasun tai maakaasun erilaisesta kohtelusta. Ehdotettujen siirtopalveluehtojen mukaan siirtokapasiteettia varataan ja maksetaan virtuaalisessa syöttöpisteessä, joihin lukeutuvat jakeluverkkoon fyysisesti kaasua syöttävät biokaasun ja LNG:n syöttöpisteet. Toisin sanoen jakeluverkkoon ja LNG-termiinaliin siirretty biokaasu ja maakaasu joutuu maksamaan kapasiteetin-varausmaksuja siirtoverkkoyhtiölle, vaikka kyseinen kaasu ei fyysisesti virtaakaan siirtoverkossa. Käytännössä siirtoverkonhaltija esittää ehdoissaan vastoin maakaasumarkkinalain 22 §:ää / maakaasumarkkinalakiin perustumattomana siirtomaksun asettamista yksinomaan jakeluverkon käytölle ja sen syöttö- ja ottopisteille. Kyseisessä tilanteessa jakeluverkkosyöttöä ja LNG syöttöä jakeluverkkoon ei voida käsitellä samalla tavalla kapasiteetti maksun osalta yhdessä ”virtuaalipisteessä” näiden ollessa eriasioita sekä käytännössä että perusteiltaan. Asiaa sekoittaa myös verottajan tulkinta, jossa jakeluverkkoon syötetyn biokaasun verottomuus säilyy vain jakeluverkossa eikä näin ole käytettävissä virtuaalisesti koko markkina-alueella. ET esittää muutoksena kyseisiltä osin siirtoverkkomaksujen poistamista näiltä toimijoilta tai vastaavasti verottomuuden laajentamista virtuaalisesti koko verkon alueelle.”

Maakaasumarkkinalain 13 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Maakasuverkkoasetuksen 14 artiklan 1 a kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkonkäyttäjille.

Maakaasumarkkinalain 21 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan maakaasun toimittaja voi sopia verkkoonpääsyn edellyttämistä verkkopalveluista sen verkonhaltijan kanssa, jonka maakaasuverkkoon hän toimittaa maakaasua tai joka siirtää tai jakelee hänen maakaasuaan. Maakaasumarkkinalain 21 §:n 2 momentin mukaan verkonhaltijan on osaltaan järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä saa asianomaiset siirto- ja jakelusopimukset tekemällä ja niihin liittyvät maksut suorittamalla oikeuden käyttää koko maakaasujärjestelmää. Kyseinen lainkohta

edellyttää kaikkien osallistuvan maakaasujärjestelmän kustannuksiin. Hallituksen esityksen (HE 144/2018) 21 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan "kaikki maakaasumarkkinoiden osapuolet osallistuisivat siten pääsääntöisesti yhtenäisin perustein maakaasujärjestelmän ylläpitokustannuksiin eikä "vapaamatkustus" olisi mahdollista. Myös jakeluverkkoon liittyntä verkon käyttäjää koskisi oikeus käydä maakaasukauppaa koko maakaasujärjestelmän alueella sekä velvollisuus osallistua koko maakaasujärjestelmän kustannuksiin verkkopalveluiden maksuissa."

Energiavirasto toteaa, että maakaasumarkkinain tarkoittama maakaasujärjestelmä koskee sekä maakaasun siirtoverkkoverkkoa että siirtoverkkoon liitettyjä jakeluverkkoja. Lisäksi Energiavirasto toteaa, että säännöksen tarkoituksena on, että verkon käyttäjä saa asianomaiset siirto- ja jakelusopimukset tekemällä ja niihin liittyvät maksut suorittamalla oikeuden käyttää koko maakaasujärjestelmää. Energiavirasto toteaa tämän perusteella edelleen, että LNG:n tai biokaasun syötössä verkkoon on maakaasumarkkinain kannalta kyse LNG:n tai biokaasun syötöstä maakaasujärjestelmään riippumatta siitä, tapahtuuko LNG:n tai biokaasun verkkoon syöttö siirtoverkkoon vai siirtoverkkoon liitettyyn jakeluverkkoon, ja siirretäänkö tai myydäänkö siirtoverkkoon liitettyyn jakeluverkkoon syötetty LNG tai biokaasu kyseisessä jakeluverkossa käytettäväksi vai siirretäänkö tai myydäänkö kaasu siirtoverkon kautta muualla käytettäväksi. Maakaasumarkkinain 21 §:n perusteella kaikkien maakaasumarkkinoiden osapuolten on osallistuttava pääsääntöisesti yhtenäisin perustein maakaasujärjestelmän ylläpitokustannuksiin. Tämän perusteella Energiavirasto katsoo, että maakaasun siirtoverkonhaltija voi asettaa maakaasujärjestelmään ylläpitokustannuksia kattamaan kapasiteettimaksun myös LNG:n virtuaaliseen syöttöpisteeseen sekä biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen, jolloin kyseinen maksu kohdistuu yhtäläisesti kaikkeen maakaasujärjestelmään tapahtuvaan LNG:n tai biokaasun syöttöön.

Edellä todetun johdosta Energiavirasto katsoo, että lausunnon antajien perustelu kapasiteettimaksun perimättä jättämisestä LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä ja biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä eivät täytä maakaasumarkkinain 21 §:n tavoitteita. LNG:n virtuaalinen syöttöpiste ja biokaasun virtuaalinen syöttöpiste sisältävät siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt biokaasun tai LNG:n syöttöpisteet siten, että kyseisistä syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon rajapisteestä. Energiaviraston näkemyksen mukaan kapasiteettimaksun poistamisella edellä mainituissa pisteissä johtaisi voimassa olevan lainsäädännön perusteella siihen, että Suomen maakaasujärjestelmässä olisi "vapaamatkustajia", jotka hyötyisivät siitä, että toimijoilla on vapaa kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan ilman että he osallistuvat koko maakaasujärjestelmän kustannuksiin.

Lausunnon antajat ovat perustelleet kapasiteettimaksun poistamista lisäksi sillä, että se heikentää LNG:n ja biokaasun kilpailukykyä edellä mainituissa virtuaalisissa syöttöpisteissä. Energiaviraston näkemyksen mukaan siirtoverkon ja jakeluverkon rajapisteessä veloitetun kapasiteettimaksun perusteena on shippereiden tekemä kapasiteetinvaraus edellä mainituissa syöttöpisteissä. Energiavirasto toteaa, että LNG:n ja biokaasun syöttöpisteet, jotka sijaitsevat siirtoverkkoon liittyneissä jakeluverkoissa eivätkä ole liittyneinä suoraan siirtoverkossa, voivat olla kilpailukyvyyn kannalta heikommassa asemassa suoraan siirtoverkkoon liittyneisiin LNG:n tai biokaasun syöttöpisteisiin nähden, sillä jakeluverkonhaltijalla on oikeus asettaa oman jakelumaksunsa kullekin jakeluverkkonsa ottopisteelle ja kullekin jakeluverkkoonsa

kaasuntuotantolaitoksesta tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta kaasua syöttävälle syöttöpisteelle maakaasumarkkinalain 22 §:n 2 momentin nojalla. Näin ollen LNG:n tai biokaasun syöttöpiste, joka on suoraan siirtoverkossa, on jakeluverkkoihin liittyneisiin nähden kilpailullisesti edullisemmassa asemassa, sillä niille syöttöpisteelle ei kohdistu kapasiteettimaksun lisäksi jakeluverkonhaltijan maksuja.

Energiavirasto toteaa, että Gasgrid Finlandin ehdottamissa ehdoissa siirtoverkonhaltijan shippereiltä perimät kapasiteettimaksut LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä ja biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä kohdistuvat yhtäläisesti kaikkiin maakaasujärjestelmään liittyneisiin LNG:n ja biokaasun syöttöpisteisiin. Siirtoverkkoon liittyneiden LNG:n ja biokaasun syöttöpisteiden ja siirtoverkkoon liittyneisiin jakeluverkkoon liittyneiden LNG:n ja biokaasun syöttöpisteiden väliset mahdolliset erot maksuissa johtuvat jakeluverkonhaltijoiden verkkoon syötölle asettamista maksuista, jotka ovat maakaasumarkkinalain 22 §:n nojalla jakeluverkonhaltijoiden päätettävissä ja asetettavissa kattamaan jakeluverkolle aiheutuvia kustannuksia. Maakaasumarkkinalainsäädännössä ei ole myöskään erikseen edellytetty, että LNG:n tai biokaasun syötölle kohdistuvien maksujen tulisi kokonaisuudessaan sisältäen siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden perimät maksut olla samat riippumatta siitä, tapahtuuko LNG:n tai biokaasun syöttö suoraan siirtoverkkoon vai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon. Siten Energiavirasto katsoo, että tältä osin siirtoverkonhaltijan ehdot ovat tasapuoliset ja syrjimättömät ja lisäksi niihin ei sisälly maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Edellä todetun johdosta, Energiavirasto toteaa, että Gasgrid Finlandin ehdottama malli on maakaasumarkkinalain ja maakaasuverkkoasetuksen asettamien vaatimusten mukainen ja täyttää sille laissa asetutut tavoitteet.

Aikataulu

Energiateollisuus ry esitti huolensa asetetusta aikataulusta, jolla uudet ehdot tulisivat voimaan 1.1.2021 alkaen. Energiateollisuus ry huoli kohdistuu pääsääntöisesti mahdollisiin muutoksiin, joita on lähes mahdotonta laajamittaisesti käsitellä annetussa aikataulussa.

Energiavirasto toteaa, että vahvistuspäätös (dnro 854/531/2019), jolla siirtopalvelun ehdot vahvistettiin siirtoverkonhaltijan noudatettavaksi, on voimassa määräajan 1.1.2020-31.12.2020. Tämän vuoksi ehtoja oli arvioitava ja vahvistettava uudelleen siten, että uudet siirtopalvelun ehdot astuvat voimaan 1.1.2021 siirtoverkonhaltijan noudatettavaksi. Gasgrid Finlandin ehdottamat siirtopalvelun ehdot perustuvat pääosin tällä hetkellä voimassa oleviin siirtopalvelun ehtoihin, lukuun ottamatta muutamia muutosehdotuksia ja täsmennyksiä.

Lisäksi Energiateollisuus ry esitti lausunnossaan yleisen huolensa "määräysten jakautumisesta Energiaviraston julkaiseman sääntökäsikirjan ja Gasgrid Finland Oy:n sääntöjen kesken. Nykyinen Sääntökäsikirja on julkaistu 28.11.2019, joten se ei tällä hetkellä huomioi Gasgrid Finland Oy:n esittämiä muutoksia. Kuitenkin nyt esitetyissä ehdoissa viitataan sääntökäsikirjaan, joten kokonaiskuvan saaminen on hankalaa. Energiateollisuus ry pitää erityisen tärkeänä, että kaasumarkkinoiden säännöt löytyvät "yksistä kansista" ja yhdestä paikasta, jotta myös mahdolliset

ulkomaalaiset markkinaosapuolet saavat mahdollisimman helposti kokonaiskuvan suomalaisen kaasumarkkinan toimintaohjeista.”

Energiavirasto toteaa, että nykyinen sääntökäsikirja on voimassa 2020 loppuun saakka ja Energiavirasto vahvistaa uuden sääntökäsikirjan vuoden 2020 aikana. Gasgrid Finland toimitti siirtopalvelun ehdot Energiavirastolle vahvistettavaksi ennen sääntökäsikirjaa. Energiavirasto käynnisti aikataulusyistä siirtopalvelun ehtojen kuulemisen ennen kuin Gasgrid Finland toimitti sääntökäsikirjan Energiavirastolle vahvistettavaksi. Energiavirasto on kuitenkin Gasgrid Finlandin kanssa käytyjen keskusteluiden yhteydessä pyrkinyt edistämään markkinaehtojen selkeyttä. Lisäksi Energiavirasto varmistaa, että vahvistetut siirtopalvelun ehdot ovat linjassa uudistetun sääntökäsikirjan kanssa.

Energiavirasto kehottaa Gasgrid Finlandia toimittamaan Energiavirastolle ensi vuonna vahvistettavat ehdot sekä mahdollisesti päivitetty sääntökäsikirja hyvissä ajoin, jotta kaikki dokumentit saadaan julkiseen kuulemiseen ja käsiteltäväksi samanaikaisesti.

Johtopäätökset

Energiavirasto katsoo, että Gasgrid Finlandin vahvistettavaksi esittämät siirtopalvelun ehdot ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä, eikä niissä voida katsoa olevan perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja ja siten täyttävät maakaasumarkkinalain vaatimukset. Siltä osin kuin siirtopalvelun ehtoihin ei ole ehdotettu muutoksia, Energiavirasto viittaa aiemmassa vahvistuspäätöksessä (dnro 854/531/2019) antamiin perusteluihinsa.

Päätöksen voimassaolo

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n nojalla vahvistuspäätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan. Maakaasumarkkinalain 100 §:n nojalla Energiavirasto vahvistaa ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuodelle 2021. Koska siirtopalvelun ehdot sisältävät myös muita kuin ulkomaanyhteyksissä noudatettavia siirtopalvelun ehtoja ja ehdot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, Energiavirasto katsoo tarkoituksenmukaiseksi vahvistaa siirtopalvelun ehdot kokonaisuudessaan noudatettavaksi määräajaksi 1.1.2021-31.12.2021.

Sovelletut säännökset

Maakaasumarkkinalaki (587/2017) 13 §, 21 §, 22 § ja 100 §

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 10 § ja 12 §

Maakaasuverkkoasetus 715/2009 (EU) 14 artikla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet 1) Valitusosoitus
 2) Siirtopalvelun ehdot ajalle 1.1.2021 – 31.12.2021.

Jakelu Gasgrid Finland Oy

Tiedoksi Työ- ja elinkeinoministeriö

Maksutta

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot

Versio 2.0

23.10.2020

Sisällysluettelo

1	MÄÄRITELMÄT.....	3
2	SIIRTOPALVELUN EHTOJEN SOVELTAMINEN.....	3
3	KAPASITEETIN VARAAMINEN.....	4
3.1	Kapasiteettijaksot.....	4
3.2	Kapasiteettituotteet varausjärjestysmenettelyssä.....	5
3.2.1	Kapasiteettivarauspyyntöjen lähettäminen.....	5
3.2.2	Määräajat varausjärjestysmenettelyssä.....	5
3.2.3	Kapasiteettisopimuksen solmiminen varausjärjestysmenettelyssä.....	6
3.3	Kapasiteettioikeuksien siirtäminen.....	6
3.4	Pitkäaikaisen kiinteän kapasiteetin niukkuus (UIOLI) Imatran syöttöpisteessä.....	7
3.4.1	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan suositus käydä jälkimarkkinakauppaa.....	7
3.4.2	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan selvitys shippereiden vaatimuksista.....	7
3.4.3	Pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto.....	8
4	NOMINAATIOIDEN PIENENTÄMINEN.....	9
5	KAPASITEETIN YLITTÄVIEN NOMINAATIOIDEN KÄSITTELY.....	9
6	PRIORISOINTI KIIINTEÄN JA KESKEYTYVÄN KAPASITEETIN KESKEN.....	9
7	SIIRTOPALVELUN RAJOITUKSET JA KESKEYTYKSET.....	10
7.1	Vika- ja häiriötilanteet.....	10
7.2	Siirtoverkon huollot, korjaukset ja muutostyöt.....	10
7.3	Rajoitettu kapasiteetti.....	10
8	MAKSUT JA LASKUTUS.....	11
9	YLIVOIMAINEN ESTE.....	11
9.1	Ylivoimaisen esteen yleiset seuraukset.....	12
10	VAHINKOJEN KORVAAMINEN.....	12
10.1	Vahinkojen korvaaminen kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyen.....	13
10.2	Laatupoikkeamien käsittely.....	13
11	SIIRTOVERKONHALTIJAN SIIRTOPALVELUN EHTOJEN MUUTOKSET.....	14

1 Määritelmät

Siirtopalvelun ehdoissa sovelletaan kulloinkin voimassa olevan Sääntökäsikirjan määritelmiä. Tämän lisäksi Siirtopalvelun ehdoissa sovelletaan alla olevia määritelmiä.

Biokaasun syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa jalostettua biokaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

Biokaasun virtuaalinen syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, jossa biokaasu syötetään kaupallisesti Suomen kaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt biokaasun syöttöpisteet siten, että biokaasun syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä.

Hyväksytty nominaatio on nominaatio tai renominaatio, jonka järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on joko hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä.

Kapasiteetin hankinnan tekevä shipper on shipper, joka vastaanottaa luovutuksen tekevän shipperin varaaman kapasiteetin oikeuksia luovutuksen tekevältä shipperiltä.

Kapasiteetin luovutuksen tekevä shipper on shipper, joka siirtää varaamansa kapasiteetin oikeuksia hankinnan tekevälle shipperille.

Kapasiteettimaksu on maksu, joka shipperin on maksettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kapasiteetista Imatran syöttöpisteessä, LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, ottovyöhykkeellä, ottopisteissä ja biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä.

LNG:n syöttöpiste tarkoittaa fyysistä pistettä, jossa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettua maakaasua syötetään siirtoverkkoon tai siirtoverkkoon liittyneeseen jakeluverkkoon.

LNG:n virtuaalinen syöttöpiste tarkoittaa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun virtuaalista syöttöpistettä, jossa syötetään nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu kaupallisesti Suomen maakaasujärjestelmään. Tämä sisältää siirtoverkkoon ja jakeluverkkoihin liitetyt LNG:n syöttöpisteet siten, että LNG:n syöttöpisteistä on aina kaupallinen pääsy virtuaaliseen kauppapaikkaan joko suoraan siirtoverkosta tai siirtoverkon ja jakeluverkon välisestä rajapisteestä

Sääntökäsikirja on valtioneuvoston asetuksessa maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) 3 §:ssä viitattu sääntökäsikirja, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä.

2 Siirtopalvelun ehtojen soveltaminen

Näitä Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtoja sovelletaan siirrettäessä maakaasua Suomen kaasujärjestelmässä.

Shipperin ja traderin on solmittava järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa puitesopimus ja asetettava järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vaatima riittävä ja kohtuullinen vakuus voidakseen varata kapasiteettia ja nominoidakseen kaasumääriä Suomen maakaasujärjestelmässä.

Järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle on asetettava vakuus, joka on kunakin ajanhetkenä arvoltaan viimeisten 12 kk aikana toteutuneen suurimman kapasiteettia koskevan kuukausilaskun määrä kerrottuna kolmella. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarkastaa vakuuksien riittävyyden jokaisen kapasiteettivaraussyönnön yhteydessä siten, että vakuuksien arvon tulee kattaa jo solmittujen kapasiteettisopimusten ja varauspyynnön mukaisen kapasiteettisopimuksen perusteella arvioidun tulevien kuukausien suurimman kuukausilaskun määrä kerrottuna kolmella, ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hyväksyä varauspyynnön.

3 Kapasiteetin varaaminen

Shipperin on varattava etukäteen kapasiteettia ottovyöhykkeelle, Imatran syöttöpisteeseen, LNG:n virtuaaliseen syöttöpisteeseen ja biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen, ennen kuin shipperin kaasumääriä voidaan siirtää.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on jaettava kapasiteetti shippereille varausjärjestyksessä Imatran syöttöpisteessä, LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä ja ottovyöhykkeelle.

3.1 Kapasiteettijaksot

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava kapasiteettia seuraavina jaksoina:

Imatran syöttöpiste, LNG:n virtuaalinen syöttöpiste, biokaasun virtuaalinen syöttöpiste ja ottovyöhyke:

- a) yksi vuosi (12 peräkkäistä kaasukuukautta) alkaen 1. lokakuuta klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai 4.00 UTC (kesäaikaan) (vuosikapasiteetti),
- b) yksi neljännesvuosi (3 peräkkäistä kaasukuukautta) alkaen vuosineljännesjakson ensimmäisenä kaasutoimituspäivänä (neljännesvuosikapasiteetti) klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai 4.00 UTC (kesäaikaan) 1. päivänä tammikuuta, 1. huhtikuuta, 1. heinäkuuta tai 1. lokakuuta,
- c) yksi tai useampi peräkkäinen kaasukuukausi alkaen kalenterikuukauden ensimmäisestä kaasutoimituspäivästä (kalenterikuukausi voi vaihdella 28:sta 31:een päivään riippuen kalenterikuukauden kestosta).
- d) yksi kaasutoimituspäivä tai enintään kuusi peräkkäistä kaasutoimituspäivää (päiväkapasiteetti) ja
- e) yhdestä tunnista enintään kahteenkymmeneen neljään peräkkäiseen tuntiin yhden kaasutoimituspäivän aikana (päivänsisäinen kapasiteetti).

Kohdasta e) poiketen järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla ei ole velvollisuutta tarjota päivänsisäisiä kapasiteettituotteita LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, jos nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija ei tarjoa vastaavia päivänsisäisiä kapasiteettituotteita asiakkailleen.

Edellä esitettyjen kapasiteettituotteiden lisäksi järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi tarjota LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä ja ottovyöhykkeellä vuosituotetta liukuvasti siten, että vuosituotteen kapasiteettijakso voi alkaa minkä tahansa kalenterikuukauden 1. kaasutoimituspäivän alusta ollen voimassa 12 peräkkäistä kaasukuukautta, sekä liukuvia kuukausituotteita siten, että kuukausituotteen kapasiteettijakso voi alkaa minkä tahansa kaasutoimituspäivän alusta sisältäen 30 peräkkäistä kaasutoimituspäivää.

Shipperillä on oikeus varata kapasiteettia yhdeksi yhtenäiseksi jaksoksi kapasiteettivarausta kohden. Kapasiteettivarausta voi sisältää enintään kaksi peräkkäistä kuukausikapasiteettituotetta.

3.2 Kapasiteettituotteet varausjärjestysmenettelyssä

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava Suomen kaasujärjestelmässä vapaasti allokoitavissa olevia kapasiteettisopimuksia, jotka sallivat pääsyn virtuaaliseen kauppapaikkaan mistä tahansa syöttö- tai ottopisteestä rajoituksetta.

Keskeytyvää vapaasti allokoitavaa kapasiteettia on tarjottava vain silloin, jos kiinteää kapasiteettia ei ole riittävästi tarjolla tai fyysistä kiinteää kapasiteettia ei ole tiettyyn syöttö- tai ottopisteeseen. Shippereille on tarjottava tällaisessa tilanteessa keskeytyvää kapasiteettia kiinteän kapasiteetin sijasta, jos keskeytyvää kapasiteettia on tarjolla.

3.2.1 Kapasiteettivarauspyyntöjen lähettäminen

Kun shipperin yhteysosapuoli lähettää shipperin kapasiteettivarauspyyntönsä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle portaalin kautta, portaali laskee shipperille ei-sitovan tarjouksen kapasiteettivarausta varten. Shipper voi tämän jälkeen joko a) hylätä tarjouksen ja syöttää uuden kapasiteettivarauspyyntönsä portaaliin tai b) hyväksyä tarjouksen. Shipperin hyväksymä tarjous katsotaan siten sitovaksi heti, kun shipperin yhteysosapuoli on hyväksynnän tehnyt.

3.2.2 Määräajat varausjärjestysmenettelyssä

Shipperien on tehtävä kapasiteettivarauspyyntöt seuraavien määräaikojen mukaisesti:

Imatran syöttöpiste, LNG:n virtuaalinen syöttöpiste, ottovyöhyke ja biokaasun virtuaalinen syöttöpiste:

a) vuosi-, neljännesvuosi- ja kuukausikapasiteetteja tai kapasiteetteja kuukausijakson monikertoina, jotka on vastaanotettu kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä tai aikaisintaan kolme kuukautta ennen kapasiteettijakson alkamista;

- b) päiväkapasiteetteja enintään kuudelle (6) peräkkäiselle kaasutoimituspäivälle, jotka on vastaanotettu viimeistään kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä tai aikaisintaan viisi kaasutoimituspäivää ennen kapasiteettijakson alkamista;
- c) päivänsisäisiä kapasiteetteja enintään peräkkäisille kahdellekymmenelleneljälle tunnille, jotka on lähetetty tai vastaanotettu aikaisintaan kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai 15.00 UTC (kesäaikaan) ja viimeistään klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä samana kaasutoimituspäivänä kuin kapasiteettijakso alkaa. Kapasiteettijakson alkamista edeltää kahden täyden tunnin ennakkovaroitus aika – esimerkiksi kapasiteettivarauspyyntö, joka on vastaanotettu klo 20.30 UTC (talviaikaan) kaasutoimituspäivänä voi olla voimassa ainoastaan kaasutoimituspäivän jäljellä olevien tuntien ajan klo 23.00 – 5.00 UTC (talviaikaan).

3.2.3 Kapasiteettisopimuksen solmiminen varausjärjestysmenettelyssä

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hyväksyy kapasiteettivarauspyynnön, lopullinen ja sitova kapasiteettisopimus on saatavilla portaalista.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on vastattava shipperin kapasiteettivarauspyyntöön yhden tunnin kuluessa kapasiteettivarauspyynnön vastaanottamisesta.

Jos shipperillä on useita kapasiteettisopimuksia samaan syöttöpisteeseen, ottopisteeseen, LNG:n virtuaaliseen syöttöpisteeseen, biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen ja ottovyöhykkeelle, shipper voi yhdistää näiden sopimusten kapasiteetit siltä osin kuin kapasiteettijaksot ovat päällekkäisiä.

3.3 Kapasiteettioikeuksien siirtäminen

Kapasiteettioikeudet yhtenä tai useampana kaasutoimituspäivänä voidaan siirtää shipperiltä (luovutuksen tekevä shipper) toiselle (hankinnan tekevä shipper) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalisissa. Vastuu kapasiteettioikeuksien siirrosta ilmoittamisesta on shipperillä riippumatta siitä, onko shipper valtuuttanut kolmannen osapuolen antamaan siirtoilmoituksia tämän puolesta.

Tarjotakseen kapasiteetin jälkimarkkinakauppapaikan, joka sisältää tarvittavat kapasiteettioikeuksien siirtoilmoitukset shipperien valtuuttamana järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle, palveluntarjoajan on sovittava tiedonvaihdoista siirtoverkonhaltijan kanssa vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan käynnistämistä niin, että tiedonvaihto ehditään järjestää.

Kapasiteettioikeuksien siirto tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalisissa seuraavasti:

- Luovutuksen tekevän shipperin on lähetettävä kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö käyttäen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalia.

- Hankinnan tekevän shipperin on vahvistettava lähetetty kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö, jos kapasiteettioikeuksien siirto halutaan toteuttaa. Hankinnan tekevä shipper vahvistaa lähetetyn kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön käyttäen portaalin vahvistusmenettelyä.
- Hankinnan tekevän shipperin on vahvistettava kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö koskee.

3.4 Pitkäaikaisen kiinteän kapasiteetin niukkuus (UIOLI) Imatran syöttöpisteessä

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on velvollisuus vetäytyä osittain tai kokonaan mistä tahansa alikäytetystä varastusta kapasiteetista kapasiteettisopimuksen ehtojen mukaisesti kestoltaan vuoden ylittävissä syöttöpisteitä ja ottopisteitä koskevissa sopimuksissa, kun shipper ei ole myynyt tai tarjonnut kohtuullisin ehdoin käyttämätöntä kapasiteettiaan jälkimarkkinoilla ja muut shipperit ovat pyytäneet kiinteää kapasiteettia. Varattu kapasiteetti katsotaan systemaattisesti alikäytetyksi, jos shipper käyttää vähemmän kuin keskimäärin 80 % sopimuskapasiteetistaan 1. huhtikuuta – 30. syyskuuta ja 1. lokakuuta – 31. maaliskuuta ja ei ole pystynyt toimittamaan tähän asianmukaista perustetta.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on säännöllisesti toimitettava valvontaviranomaiselle kaikki tarvittavat tiedot, jotta tämä voi seurata sitä, missä määrin sellainen sopimusperusteinen kapasiteetti on käytössä, jota koskevan sopimuksen tosiasiallinen sopimuskausi on yli vuosi tai jonka käyttö jakautuu vähintään kahdelle vuodelle jakautuville toistuville vuosineljänneksille.

3.4.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan suositus käydä jälkimarkkinakauppaa

Jos shipper (kapasiteettia pyytävä shipper) ottaa yhteyttä järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja perustelee, ettei ole pystynyt hankkimaan kapasiteettia kohtuullisin ehdoin ensi- ja jälkimarkkinoilta, järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaikille shippereille mahdollisesta kapasiteetin niukkuustilanteesta. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on lähetettävä kaikille shippereille ilmoitus sisältäen seuraavat tiedot:

- a) kapasiteettia pyytävän shipperin pyytämän kapasiteetin määrä;
- b) aikajakso, jota varten kapasiteettia pyytävä shipper on yrittänyt turhaan ostaa pyytämäänsä kapasiteettia ja hinta, jolla pyydettyä kapasiteettia tarjoudutaan ostamaan; ja
- c) tieto, että kaikki shipperit, joilla on varattuna sellaista ylimääräistä kapasiteettia, jonka kapasiteettia pyytävä shipper voisi käyttää, voivat tarjota ko. kapasiteettia tätä pyytävälle shipperille kapasiteettioikeuksien siirtomenettelyn kautta kymmenen (10) arkipäivän kuluessa.

3.4.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan selvitys shippereiden vaatimuksista

Jos kapasiteettia pyytävä shipper ei ole saanut tarvitsemaansa kapasiteettia yhdeltä tai useammalta muulta shipperiltä 15 arkipäivän kuluttua pyynnön lähettämisestä kohdan 3.4.1 mukaisesti,

järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa yhteyttä muihin shippereihin ja pyytää, että ne raportoivat tosiasiallisen kapasiteettitarpeensa niinä kapasiteettijaksoina ja siinä pisteessä tai vyöhykkeellä, jota kapasiteettia pyytävän shipperin pyyntö koskee. Tässä tilanteessa muut shipperit liittävätkö kopion mahdollisista tekemistään tarjouksista kapasiteettia pyytävälle shipperille.

Muiden shippereiden on toimitettava pyydettyt tiedot viimeistään 10 arkipäivää em. pyynnön vastaanottamisen jälkeen. Jos pyydettyjä tietoja ei vastaanoteta tämän aikarajan puitteissa, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija arvioi ko. shipperin kapasiteettitarpeen perustuen ko. shipperin keskimääräisiin toteutuneisiin siirtomääriin viimeisten 12 kuukauden aikana.

3.4.3 Pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto

Jos yksi tai useampi muu shipper ei voi osoittaa todellista tarvetta kaikkeen tai osaan varaamastaan kapasiteetista, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija aloittaa pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron.

Järjestelmävastaava voi käynnistää pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron edellä esitetystä tilanteesta silloin, jos:

- a) ko. shipper ei ole tarjonnut lainkaan ylijäämäkapasiteettia kapasiteettia pyytävälle shipperille; tai
- b) kapasiteettioikeuksien siirrosta tarjottu hinta ylittää järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarjoaman hinnan ja katsotaan kohtuuttomaksi.

Hinta katsotaan kohtuuttomaksi, jos se ylittää kapasiteettioikeuksiaan siirrettäväksi tarjonneen shipperin kohtuulliset vaihtoehtoiskustannukset. Vaihtoehtoiskustannuksilla tarkoitetaan shipperin riskiä tasepoikkeaman kustannuksista, jotka syntyvät, jos shipper ei pysty täyttämään veloitteitaan, jos tällä olisi kapasiteettioikeuksien siirtosopimus kapasiteettia pyytävän shipperin kanssa.

Arviossaan, onko shipperillä todellista tarvetta varaamalleen kapasiteetille, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa huomioon seuraavat tarpeet:

- a) shipperin kapasiteetin tarve vähittäismyyjille ja jakeluverkon loppukäyttäjille; ja
- b) shipperin kapasiteetin tarve vähittäismyyjille vierekkäisessä järjestelmässä.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo, että yksi muista shippereistä (kapasiteettioikeuksia luovuttava shipper) ei ole edellä esitettyjen kriteerien perusteella osoittanut todellista tarvetta varaamalleen kapasiteetille, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on velvollisuus käynnistää pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tällaisen kapasiteetin jälleenmyymiseksi kapasiteettia pyytävälle shipperille seuraavin ehdoin:

- a) kapasiteettioikeuksien siirto koskee varattua kapasiteettia, jonka katsotaan olevan kapasiteettioikeuksia luovuttavalle shipperille ylimääräistä kohdan 3.4.2 mukaisesti suoritettun selvityksen perusteella;

- b) järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija korvaa siirrettävät kapasiteettioikeudet niistä luopuvalle shipperille hintaan, joka on esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa vuosija kuukausikapasiteeteille; ja
- c) kapasiteettia pyytävällä shipperillä on velvollisuus ostaa kapasiteetti järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta kuukausi- tai vuosituotteena järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

4 Nominatioiden pienentäminen

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus pienentää shipperin nominatioita, hyväksytyjä nominatioita ja renominatioita, jos siirtoverkon kapasiteettia on rajoitettu suunnitellun tai suunnittelemattoman vikaantumisen, huollon, kunnossapidon tai poikkeustilanteen johdosta tai nominoitu määrä ylittää shipperin varaaman kapasiteetin.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija pienentää shipperin nominatioita, hyväksytyjä nominatioita ja renominatioita, kaikkia kyseessä olevia shipperin nominatioita, hyväksytyjä nominatioita ja renominatioita on pienennettävä pro rata -periaatteella eli suhteessa nominoituihin määriin.

5 Kapasiteetin ylittävien nominatioiden käsittely

Shipperin nominatiot ja renominatiot eivät saa ylittää shipperin yhteenlaskettua kapasiteettia (nk. yli-ilmoittaminen) Imatran syöttöpisteessä ja LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä. Jos nominatio tai renominatio ylittää shipperin yhteenlasketun kapasiteetin, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hylkää nominatian tai renominatian.

6 Priorisointi kiinteän ja keskeytyvän kapasiteetin kesken

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on priorisoitava kiinteät kapasiteettisopimukset keskeytyviin nähden.

Jos useat shipperit ovat hankkineet keskeytyvää kapasiteettia ja kaikkien shipperien yhteenlasketut nominatiot ylittävät tarjolla olevan kiinteän kapasiteetin, eri shipperien toimittamien nominatioiden välinen prioriteetti määräytyy ko. shipperien keskeytyvien kapasiteettisopimusten aikaleiman perusteella sen jälkeen, kun nominatiot on ensin jaettu kiinteille kapasiteettisopimuksille. Keskeytyvät kapasiteettisopimukset, jotka ovat olleet voimassa aiemmin, on priorisoitava myöhemmin solmittuihin verrattuna.

Jos kahden tai useamman nominatian kohdalla keskeytyvillä kapasiteettisopimuksilla on sama aikaleima, pienennetään näitä nominatioita pro rata eli ilmoitettujen määrien suhteessa toisiinsa, ellei kaikkia samalla prioriteettitasolla käsiteltäviä nominatioita pienennetä nollaan. Vapana olevan siirtokapasiteetin jakaminen pro rata -periaatteella keskeytyvää kapasiteettia omaavien

shippereiden välillä perustuu shippereiltä viimeisimpänä vastaanotettuihin nominaatioihin ja renominaatioihin.

Nominaatioiden jakaminen pro rata keskeytyvälle kapasiteetille ei ole sitovaa ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä viimeisen mahdollisen kiinteisiin kapasiteettituotteisiin kohdistuvan renominaation kaasutoimituspäivän toimitustunnille. Keskeytyvää kapasiteettia koskevaa siirtoverkonhaltijan hyväksymää nominaatiota, jonka shipper on saanut aiemmin kuin yksi tunti ennen kaasuntoimitustuntia, voidaan muuttaa siirtoverkonhaltijan toimesta.

7 Siirtoverkon rajoitukset ja keskeytykset

7.1 Vika- ja häiriötilanteet

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus pakottavissa tilanteissa (suunnittelemattomat keskeytykset) tilapäisesti keskeyttää kaasun siirto tai rajoittaa sitä, mikäli se on tarpeellista kaasun siirtoon tarvittavien laitteiden tarkastuksen, korjauksen, huollon, muutostyön tai muun vastaavan toimenpiteen suorittamiseksi. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vapautuu kokonaan tai osittain velvollisuuksistaan vastaanottaa ja siirtää maakaasua siinä määrin kuin tämä on välttämätöntä em. toimenpiteiden suorittamiseksi. Keskeytystilanteessa shipperin suorittamaa kapasiteettimaksua alennetaan kyseiseltä ajanjaksolta samassa suhteessa kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on keskeyttänyt shipperin hankkimaa kapasiteettia.

7.2 Siirtoverkon huollot, korjaukset ja muutostyöt

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava suunnitellut keskeytykset vähintään 42 päivää etukäteen. Suunniteltujen keskeytysten osalta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on sovittava kaasun siirtokeskeytyksestä niiden shipperien kanssa, joita siirtokeskeytyksistä tulisi koskemaan.

7.3 Rajoitettu kapasiteetti

Mikäli koko siirtoverkon tai sen osan kapasiteetti on rajoittunut väliaikaisesti teknisistä tai toiminnallisista syistä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kaikille shippereille rajoitetusta kapasiteetista. Tällaisessa tilanteessa kukin shipper, jota rajoitus koskee, on velvollinen rajoittamaan kaasun siirtoa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ilmoituksen mukaisesti samassa suhteessa, mutta kuitenkin siten, että suojattujen asiakkaiden toimitukset ovat etusijalla.

Mikäli shipper ei noudata järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasun syötön tai oton rajoittamista tai keskeyttämistä koskevaa määräystä, shipper on velvollinen maksamaan kapasiteetinylitysmaksun järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan määräyksen ylittävästä maakaasumäärästä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

8 Maksut ja laskutus

Maakaasun määränjakoa käytetään shipperin siirtopalveluja koskevien maksujen määräytymiseen siirtoverkossa.

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus periä shipperiltä tämän käyttämistä siirtopalveluista maksuja kulloinkin voimassa olevan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmäpalveluihin ja kapasiteettisopimukseen liittyvien maksujen laskutuskausi on kaasukuukausi.

Shipperin solmimiin kapasiteettisopimukseen liittyvät kiinteät maksut laskutetaan laskutuskausittain etukäteen vuosi-, neljännesvuosi- ja kuukausituotteiden osalta. Shipperin solmimiin kapasiteettisopimukseen liittyvät kiinteät maksut laskutetaan laskutuskausittain jälkikäteen päivä- ja päivänsisäisten kapasiteettituotteiden osalta. Kapasiteetin käyttämättä jättäminen ja kapasiteettioikeuksien siirto eivät vapauta shipperia kapasiteettisopimukseen liittyvien kiinteiden maksujen maksamisesta.

Shipperin toimitettuihin maakaasumääriin perustuvat muuttuvat maksut laskutetaan laskutuskausittain jälkikäteen, kun asianomaisen laskutuskauden lopullinen taseselvitys on suoritettu.

Kaikkien laskujen maksuaika on neljätoista (14) päivää laskun päiväyksestä. Ylijalalta peritään kulloinkin voimassa oleva yleisen korkolain mukainen viivästyskorko.

Mikäli shipperin heikentyneestä taloudellisesta tilanteesta johtuen (usein toistuvat maksuviiveet ja vakuudet on joko käytetty tai niitä ei ole asetettu) järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo, että sillä on perusteltua aiheuttaa epäillä saataviensa täyden suorituksen vaarantuvan, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus muuttaa laskutuskäytäntö ennakkolaskutukseen perustuvaksi. Ennakkolaskutuksen laskutuskausi voi olla lyhyempi kuin kaasukuukausi. Ennakkolaskutettavat summat perustuvat shipperin voimassa oleviin kapasiteettisopimukseen.

9 Ylivoimainen este

Ylivoimainen este tarkoittaa siirtopalvelusta sopimisen jälkeen syntyviä poikkeavia olosuhteita, jotka ovat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin toimivallasta riippumattomia edellyttäen, että edellä mainittu osapuoli on noudattanut kohtuullista huolellisuutta. Näitä poikkeavia olosuhteita ei ole voitu ottaa siirtopalvelusta sopimisen yhteydessä kohtuudella huomioon ja jotka voimassaoloaikanaan tai sen jälkeen estävät tai huomattavasti vaikeuttavat siirtopalveluun perustuvien velvoitteiden täyttämistä ja joiden tuottamaa haittaa ei voida kohtuudella estää tai poistaa tai se olisi taloudellisesti kohtuutonta.

Ylivoimainen este voi johtua esimerkiksi seuraavista syistä:

tulipalo, räjähdys, tulva, maanjäristys, viranomaisten määräykset, sota tai liikekannallepano, odottamattomat laajat sotilaskutsunnat, takavarikko, tuontikielto, maakaasun ulkomaisen toimittajan ylivoimainen este, valuuttarajoitukset, käyttövoiman rajoitukset, yleinen raaka- tai tarveainepula, vuoto maakaasuputkessa, lakko, työselkaus tai muu järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin määräysvallan ulkopuolella oleva olosuhde.

9.1 Ylivoimaisen esteen yleiset seuraukset

Mikäli järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tai shipper on ylivoimaisesta esteestä johtuen kokonaan tai osittain kykenemätön täyttämään sopimuksen mukaisia velvoitteitaan, kyseisen osapuolen kyseiset sopimusvelvoitteet keskeytyvät niin pitkäksi aikaa ja siinä laajuudessa kuin este on voimassa. Esteen kohteeksi joutunut osapuoli ilmoittaa ylivoimaisesta esteestä viipymättä toiselle osapuolelle ja toimittaa näille lisäksi kohtuullisessa ajassa kirjallisesti yksityiskohtaisen selvityksen ylivoimaisesta esteestä ja sen arvioidusta kestosta.

Ylivoimaiseen esteeseen vetoavan osapuolen tulee pyrkiä jatkamaan velvoitteidensa täyttämistä niin pian kuin voidaan kohtuudella vaatia edellyttäen, että tämä on mahdollista ilman kohtuuttomia kuluja.

10 Vahinkojen korvaaminen

Maakaasumarkkinalain 16 §:n mukaisesti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä maakaasun siirtopalveluja verkkonsa käyttäjille maakaasuverkkonsa siirtokyvyn rajoissa. Siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että siirrettävän maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton mittausta on etäluentajärjestelmän piirissä.

Joka 16 §:n siirtovelvollisuutta tai 80 §:n maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen keskeyttämistä loppukäyttäjistä johtuvasta syystä koskevan säännöksen vastaisella menettelyllä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper ovat velvollisia korvaamaan toisilleen vain sellaiset välittömät vahingot, jotka johtuvat vahingon aiheuttaneen osapuolen tahallisuudesta tai tuottamuksesta. Kumpikaan osapuoli ei ole velvollinen korvaamaan toiselle osapuolelle mahdollisesti aiheutuneita välillisiä tai epäsuoria vahinkoja.

Osapuoli, johon mahdollinen vahinko kohdistuu, on velvollinen välittömästi ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotka edesauttavat vahingon estämistä tai rajoittamista. Mikäli hän tämän laiminlyö ja vahinko tästä johtuen suurenee, hän on korvausvelvollinen.

Siinä tapauksessa, että syntyy vahingonkorvausvelvoite kolmannelle osapuolelle, on kumpikin osapuoli vastuussa omien työsuoritteidensa tai laitteidensa aiheuttamista vahingoista.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastuussa virheistä markkinaosapuolirekisterin tiedoissa, esteistä päästä markkinaosapuolirekisteriin, virheistä markkinaosapuolirekisterin tietojen säilytyksessä tai häiriöistä markkinaosapuolirekisterin ylläpitoon käytetyissä järjestelmissä, ellei kyseessä ole järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuulla oleva syy.

10.1 Vahinkojen korvaaminen kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper eivät ole vastuussa kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyvistä vahingosta, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin tai tämän toimeksiannosta toimivan tuottamuksesta, jota ei voida pitää vähäisenä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista, kuten esimerkiksi saamatta jääneestä voitosta tai osapuolen kolmannelle osapuolelle maksamista vahingonkorvauksista eikä muistakaan seurannaisvahingoista, ellei vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella taikka salassapitovelvoitteen rikkomisella.

Kun kapasiteettisopimus päättyy shipperin olennaisen kapasiteettisopimukseen liittyvän sopimusrikkomuksen vuoksi, shipper on velvollinen korvaamaan tästä aiheutuneet vahingot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle.

Mikäli järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei kykene täyttämään kapasiteettisopimusten sisältämien kiinteiden kapasiteettituotteiden mukaisia veloitteitaan joko kokonaan tai osittain kapasiteettirajoituksista johtuen, shipperin kapasiteettisopimukseen liittyvien kiinteiden kapasiteettituotteiden kapasiteettimaksuja alennetaan vastaavasti joko kokonaan tai osittain kyseiseltä ajanjaksolta.

Pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron tapauksessa kapasiteettioikeuksia siirtävä shipper ei voi vaatia korvauksia, ellei järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole tahallisesti ja olennaisesti rikkonut tarvittavan kapasiteettimäärän arviointia koskevia kriteerejä.

10.2 Laatupoikkeamien käsittely

Mikäli shipper saa tiedon tai havaitsee, että shipperin siirtoverkon syöttöpisteestä toimitettavaksi tarjoama kaasu ei mahdollisesti täytä asetettuja laatuvaatimuksia, shipperin tulee ilmoittaa tästä välittömästi järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja sisällyttää ilmoitukseen tiedot laatupoikkeaman odotetusta laajuudesta, luonteesta ja kestosta sekä muut merkitykselliset tiedot.

Mikäli shipperin siirtoverkon syöttöpisteestä toimitettavaksi tarjoama kaasu ei täytä tai sen ei odoteta täyttävän laatuvaatimuksia, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus kieltäytyä ilman ennakoilmoitusta kokonaan tai osittain vastaanottamasta ja siirtämästä kaasua. Kaasun siirto voi alkaa, kun kaasun on todennettu täyttävän asetetut laatuvaatimukset.

Niiden tuntien tai kaasutoimituspäivien osalta, jolloin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kieltäytyy kokonaan tai osittain kaasuerän vastaanottamisesta ja siirrosta, shipperin mahdollisista nominaatioista (ja määränjaoista, jos ne perustuvat nominaatioihin) kyseisessä syöttöpisteessä vähennetään hylättyä kaasuerää vastaava määrä.

Mikäli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkon ottopisteessä shipperille luovutettavaksi tarkoitettu kaasu poikkeaa asetetuista laatuvaatimuksista, shipperillä on oikeus

kieltäytyä vastaanottamasta laadultaan poikkeavaa kaasuerää ja osapuolten välillä neuvotellaan vahingonkorvauksesta.

Mikäli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkon ottovyöhykkeelle luovuttama kaasu ei täytä asetettuja laatuvaatimuksia ja shipperin siirtoverkon loppukäyttäjien käyttöpaikat ottavat verkosta kyseistä kaasua osapuolten välillä neuvotellaan vahingonkorvauksesta.

11 Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtojen muutokset

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava päivitettyt Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot viimeistään yksi (1) kuukausi ennen päivitettyjen ehtojen voimaantuloa.